

FŐVÁROS

A Károly-körut jövője

— Adalékok a leendő Budapesthez —

Budapest, augusztus 9.

Nehéz dolog és legkevésbé sem hálás iluzorikus jóslásokba bocsátkozni, hogy a kialakuló város, az új Budapest társadalmi és kereskedelmi életének ere hol fog lüktetni. Nem rég még a belváros volt nemcsak közepe a városnak, de egyúttal jóformán az az egyedüli része, melyben a társadalmi élet, sőt a kereskedelem nagy része is lezajlott. Később ennek a helynek fontossága részben átcuszott a Józsefvárosra, ahonnan ferdén lassankint a Rákóczi-ut felé gravitált, majd szélesebb hullámokat veve és kiterjeszkedve a Nagy-körutig, ma az Andrássy-ut vidékén stagnál. Tehát rövidesen alig néhány tizedszázé alatt írta le ezt a félig köralakban mozgó ívet a város sulypontjának elhelyezkedése és nagyon valószínű, hogy ez az állapot sem végleges. Minden esetre a mai helyzet sokkalta czélszerűbb, semhogy nagy változásokon mehessen még keresztül és minden esetre bir annyi stabilitással, hogy városrendezések alapjául vételessék.

A ma fenálló városforgalmi viszonyok mellett alig van utca, mely nagyobb forgalmat bonyolítana le, mint egyfelől az Andrássy-ut oktagon-teri és Váci-körut közti része, másfelől pedig maga a Váci-körut. Ez a forgalom azonban teljes mértékben a Károly-körutra támaszkodik, mert ez kapcsolja össze ezt a két utat részben a VIII. és IX. kerületekkel, részben pedig a belvárossal. De ez a két utca nem egyedül komplikálja a Károly-körut forgalmát. Az Erzsébet-tér irányából ide özönlik a belváros közlekedése, ide torkollik a Király-utca, a Dob-utca és a Wesselényi-utca is. Itt kapcsolódik le a Dohány-utca utóbbi időben erősen növekedett forgalma és végül nagy részt ezt a területet komplikálja a Rákóczi-ut is. A Károly-körut ugyanis közepén állva a két vasuti indóház között, azok forgalmának lebonyolítását nagyrésztben sőt majdnem kizárólagosan a Nagy-körutal karöltve végzi.

A mostani viszonyok kellő és minden tekintetben megszívlelendő sulyal dokumentálják a Károly-körut fontosságát. Ez a fontosság idővel nemhogy csökkeni, de még erősödni fog. Az Erzsébet-sugarút megnyitása ennek a terület résznek elsőrangú szerepet juttat és az ide nyíló többi utcák Király-utca, Wesselényi-utca, Dob-utca és Dohány-utca rendezése, még fokozottabb mértékben komplikálja azt. Ezenkívül, az új városháza, mely ezen a részen, a régi városház területén kell

Iktatószám

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

Tárgy

725.092.1

Hely

Erzsébet sugárút

Idő

1913.

Személy

Helyszám

Szerző *Pütkösti Andor*

Cím *A Károly-körut jövője.*

Forrás: *Egyetemes*

Pop.

(Hely)

1913 VIII/10

(Idő)

(Köt. v. füz.)

hogy felépüljön, a hivatalos életet is erre a helyre tereli, a vármegyeháza és a posta-palota emelését is erre a vidékre kell terveznünk.

Ilyen körülmények közt a Károly-körutnak csak egy jövője van, a térszerűsítés. Ez természetesen ma még nem aktuális, de az új városháza felépítésével és az Erzsébet-sugarút megnyitásával aktuálissá válik. Ezt a térszerűsítést úgy is csak fokozatosan lehetne keresztül vinni és költségeinél fogva sok időt venne igénybe. A főfeladat az Erzsébetváros felé eső telkek kissé kitolása és új építkezések esetén erős beléptetése. Így a terület bizonyos erősen széthuzott, kis domborodású eliptikus alakot nyerne, mely a szemközti oldalon is könnyen utánozható lenne. Így azután ez a terület rész forgalmilag biztosabb és esztétikailag is elfogadhatóbbá válnék.

Az eljövendő Károly-tér tehát egy eliptikus alakú terület lenne, a város forgalmának valóságos csomó pontja. Igazi világvárosi alkotás. Ide torkolnának a széles sugárutak, az Erzsébet-sugarút s a közel jövőben kiszélesítendő Király-utca és egy későbbi rendezésnél minden esetre figyelembe veendő Dob-, Wesselényi- és Dohány-utczák és a Károly-körutnak a Károly-tértől a Kossuth Lajos-utczáig terjedő megmaradó darabja. Itt emelkedne az új városház és mellette a régi városház területéből elvont posta-palota. És a nagy, impozáns arányokat öltő forgalmat a Károly-tér a rendezett Deák-tér segítségével könnyen és szépen meg tudná oldani. Egy kis jó akarattal, lassan, szukcesszive ez a tér igazi világvárosi alkotássá lenne fejleszhető.

Konstrukcióban ez a tér úgy felelne meg legjobban céljának, ha a két oldalán fasoros gyalogjáró húzódnék végig, az Andrássy-ut Oktogontól kifelé eső részének mintájára. E közé a faszor és a tényleges gyalogjáró közé lenne helyezendő a villamos vasuti sínpar, mely így elválasztva a belső uttesre korlátozott kocsik közlekedéstől sokkal biztosabban és könnyebben lehetne megoldható. Ezzel az intézkedéssel nemcsak forgalmi, de esztétikai kérdés is oldatnék meg. A faszor ugyanis mindkét oldalán, valamelyes, esetleg szobrászi vagy más utmegnyitással elsőrangú plasztikát nyújtana: a Deák-tér rendezése, mely a halcsarnok elhelyezése és a földalatti villamos megállókna az ut-test szélére való kitolásában nyilvánulna meg, még megerősítené a Károly-körut térszerűsítésének praktikus és esztétikai előnyeit.

A Károly-körut jövője a Károly-tér. A leendő Budapest egyik legimpozánsabb és legvilágvárosiasabb pontja. A Károly-tér természetesen még csak a jövő muzsikája és csak hosszas, alapos tanulmányozások után valósítható meg. De a térszerűsítés problémájának fontossága és azok az előnyök, melyekkel megvalósítása kecsegtet, mindenesetre megérdemlik, hogy sokat és soha sem eleget foglalkozzunk vele.

Pütkösti Andor.